
Η Ελλάδα καλείται από την Ε.Ο.Κ. να προσαρμόσει πλήρως την εργατική της νομοθεσία στην ισότητα ανδρών και γυναικών.

Ο Επίτροπος Μαρίν, που είναι αρμόδιος για τα κοινωνικά θέματα, έστειλε προειδοποιητική επιστολή στην Ελλάδα με την οποία διαπιστώνει ότι η Ελληνική Εργατική νομοθεσία δεν εξασφαλίζει την πλήρη ισότητα ανδρών και γυναικών όπως προβλέπεται στην Οδηγία 76/207/Ε.Ο.Κ. της 9/2/1976.

Αναγνωρίζει σημαντική πρόοδο που πραγματοποιήθηκε τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα στα θέματα ισότητας, ωστόσο η Επιτροπή σαν θεματοφύλακας του Κοινωνικού Δικαίου καλεί την Ελλάδα πλήρως να τροποποιήσει τη νομοθεσία της σε αρκετά σημεία ώστε να εξασφαλισθεί ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών στην εργασία γενικά, δηλαδή στην πρόσληψη, στην προαγωγή, στον επαγγελματικό προσανατολισμό, στην επαγγελματική εκπαίδευση κλπ.

Η Επιτροπή ενέκρινε και υπέβαλε στο Συμβούλιο στις 18 Δεκεμβρίου 1985 έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της δεύτερης Οδηγίας (76/207) της Ε.Ο.Κ. στην Ελλάδα.

Στην έκθεση αυτή εκφράζονται επιφυλάξεις για μερικές ρυθμίσεις του Ελληνικού Δικαίου και επισημαίνονται μερικά σημεία ασυμβίβαστα με την Οδηγία που αφορούν ειδικά τη Δημόσια Διοίκηση, τα ανεξάρτητα επαγγέλματα, τις εξαιρέσεις που καλύπτονται από το άρθρο 242 της Οδηγίας και τις προστατευτικές νομοθεσίες.

Το Κοινωνικό Δίκαιο αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της εσωτερικής έννομης τάξης από την ημερομηνία της προσχώρησης. Έτσι αφού στην Πράξη Προσχώρησης δεν είχε προβλεφτεί ειδική προθεσμία για την εφαρμογή της οδηγίας αυτής, η Ελλάδα όφειλε να έχει λάβει τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή της από την 1.1.1981. Θα πρέπει ωστόσο να θεωρηθεί ότι της παραχωρήθηκε μια σιωπηρή παράταση της προθεσμίας αυτής.

Ως την ψήφιση του νόμου 1414/84, η αρχή της ίσης μεταχείρισης βασιζόταν στο άρθρο 4 παρ. 2 του Συντάγματος. Από τις 2 Φεβρουαρίου του 1984 όμως η ίση μεταχείριση στην εργασία βασίζεται επίσης και στο νόμο 1414/84. Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση ο νόμος αυτός επιδιώκει

κυρίως δύο πρωταρχικούς στόχους: α) να δώσει συγκεκριμένο περιεχόμενο στη συνταγματική επιταγή για ισότητα μεταξύ των δύο φύλων στο χώρο των εργασιακών σχέσεων, παρέχοντας τα απαραίτητα μέσα για την υλοποίηση της επιταγής αυτής και β) να καλύψει την υποχρέωση για προσαρμογή της νομοθεσίας μας προς το περιεχόμενο των δύο Οδηγιών της Ε.Ο.Κ. (της 75/117 και της 76/207).

Ωστόσο το πεδίο εφαρμογής του νόμου αυτού είναι στενότερο από εκείνο της δεύτερης οδηγίας της Ε.Ο.Κ.

Κατά τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου (Αποφ. 21/5/1985, Επιτροπή κατά Δ. Γερμανίας) το άρθρο 1 της Οδηγίας αυτής εφαρμόζεται σε κάθε πρόσωπο που ασκεί οικονομική δραστηριότητα.

Ο νόμος 1414/84 στο άρθρο 1 προβλέπει ότι οι διατάξεις του εφαρμόζονται στους εργαζομένους με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου και στους ελεύθερους επαγγελματίες. Η παράλειψη ειδικά των δημοσίων υπαλλήλων χαρακτηρίστηκε από πολλούς επικίνδυνη και αντιεπισημονική.

Η θέση της Επιτροπής είναι ότι το άρθρο αυτό περιορίζει δίχως λόγο το πεδίο εφαρμογής του 1414/84 και κατ' επέκταση η ρύθμιση αυτή δε συμβιβάζεται με την Οδηγία της Ε.Ο.Κ.

Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι δεν δικαιολογείται επίσης η εξαιρέση από το πεδίο εφαρμογής του νόμου 1414/84 όλων των κατηγοριών ανεξάρτητων εργαζομένων, που δεν είναι ελεύθεροι επαγγελματίες.

Μήπως άραγε στην περίπτωση αυτή η έλλειψη ρύθμισης συνεπάγεται και ανυπαρξία διακρίσεων; Το αντίθετο μαλιστα θα λέγαμε, καθώς το νομικό κενό που δημιουργείται μάλλον ευνοεί την ύπαρξη διακρίσεων. Η θέση που διατύπωσε η Ελληνική αντιπροσωπεία ότι «έκαστος είναι ελεύθερος να ασκεί δραστηριότητες που δεν απαγορεύει ο νόμος» απαιτεί διευκρίνηση ότι πρόκειται για απαγορεύσεις γενικού χαρακτήρα ή για απαγορεύσεις που αφορούν ένα μόνο φύλο.

Όσον αφορά τις Εξαιρούμενες επαγγελματικές δραστηριότητες που εμφανίζονται κατά κανόνα ως προστατευτικές των γυναικών (π.χ. απαγόρευση νυχτερινής εργα-

σίας ή εργασίας στα ορυχεία) η άποψη του Δικαστηρίου είναι ότι τα Κράτη μέλη δεν είναι υποχρεωμένα να συμπεριλάβουν στη νομοθεσία τους ένα κατάλογο εξαιρουμένων επαγγελματικών δραστηριοτήτων. Έχουν όμως την υποχρέωση να βοηθούν την Επιτροπή στην άσκηση ελέγχου σχετικά με τη χρήση των εξαιρέσεων αυτών, παρέχοντάς της κάθε χρήσιμη πληροφορία.

Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι Ελληνικές αρχές δεν της κοινοποίησαν τα αποτελέσματα της περιοδικής εξέτασης όπως προβλέπεται στο άρθρο 9 παρ. 2 της Οδηγίας. Μ' αυτό τον τρόπο παρεμποδίστηκε στην άσκηση ελέγχου όσον αφορά τη χρήση της εξαιρέσεως του άρθρου 10, 1Β. Έτσι η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι σχετικά με το άρθρο 10, 1Β του νόμου 1414/84 οι Ελληνικές αρχές δεν τήρησαν τις υποχρεώσεις που έχουν σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 2 της Οδηγίας.

Είναι γνωστό ότι το άρθρο 11 του 1414/84 τροποποίησε πολλές προστατευτικές διατάξεις με σκοπό την προσαρμογή της νομοθεσίας προς το άρθρο 4 παρ. 2 του Συντάγματος και την Οδηγία 76/207.

Η Επιτροπή παρ' όλα αυτά διαπιστώνει τη διατήρηση ακόμα μιας σειράς Ελληνικών προστατευτικών νομοθετημάτων που κατά τη γνώμη της δεν μπορεί να δικαιολογηθεί στο πλαίσιο της οδηγίας 76/207.

Σχετικά με την ηλικία πρόσβασης σε ορισμένες εργασίες που θεωρούνται επικίνδυνες, η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν αποδείχτηκε η ανάγκη προστασίας. Το γεγονός ότι σε διάφορα χρονικά σημεία είχαν καθορισθεί διαφορετικές ηλικίες πρόσβασης κατά φύλο δείχνει ότι αντικειμενική δικαιολόγηση δεν υφίσταται. Κατά την άποψή της η ύπαρξη σήμερα διαφόρων ηλικιών πρόσβασης για τα φύλα συνιστά παράβαση του άρθρου 3 της Οδηγίας που ορίζει ότι «η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης συνεπάγεται την απουσία κάθε διάκρισης που βασίζεται στο φύλο, όσον αφορά τους όρους, συμπεριλαμβανόμενων και των κριτηρίων εφαρμογής, πρόσβασης σε απασχολήσεις, σε θέσεις εργασίας ανεξάρτητα από τομέα ή κλάδο δραστηριότητας και για όλες τις βαθμίδες της επαγγελματικής ιεραρχίας».

Αν αυτή η προστασία δικαιολογείται θα έπρεπε να επεκταθεί και στο λιγότερο προστατευόμενο φύλο, ώστε να καθιερωθεί ισότητα προς τα πάνω.

Όπως πολύ σωστά είχε τονίσει στην εισήγησή της η κ. Σ. Κουκούλη-Σπηλιωτοπούλου, στη Δημόσια Συζήτηση που είχε οργανώσει ο Σύνδεσμός μας με θέμα την ισότητα των φύλων στις Εργασιακές σχέσεις, στις 9/1/1984 (Βλ. ΝοΒ 32/1984, σ. 801 επ., 786 επ., 1705 επ.), οι διατάξεις που υποβιβάζουν το υφιστάμενο επίπεδο προστασίας των ανηλίκων (μείωση του ορίου ηλικίας των κοριτσιών για απασχόληση σε ορισμένες επικίνδυνες και ανθυγιεινές

εργασίες από τα 18 στα 16 ώστε να ευθυγραμμισθεί με την ηλικία που ισχύει για τα αγόρια βάσει νομοθεσίας των αρχών του αιώνα) είναι αντίθετες προς τους κανόνες του άρθρου 21 παρ. 1 και παρ. 3 του Συντάγματος και αποτελεί αποδοκιμαστέο τρόπο πραγμάτωσης της ισότητας και κακό προηγούμενο. Είναι απαράδεκτο και από άποψη Κοινοτικού Δικαίου αφού η Συνθήκη Ε.Ο.Κ. (αρ. 117 και προοίμιο της οδηγίας) απαιτεί την εξίσωση προς τα άνω και όχι προς τα κάτω είναι δε και αντίθετο προς τη Διεθνή Σύμβαση Εργασίας 138 που έχει κυρωθεί το '81 (Ν. 1182/1981).

Η Ελληνική Κυβέρνηση πρέπει να υποβά-

λει τις παρατηρήσεις της και τις απόψεις της μέσα σε δύο μήνες απ' τη στιγμή που έλαβε την επιστολή του κ. Μαρίν.

Σε περίπτωση μη απάντησης ή μη ικανοποιητικής απάντησης η Επιτροπή, αφού απευθύνει στην Ελλάδα αιτιολογημένη γνώμη, θα την προσκαλέσει να θέσει τέρμα μέσα σε ορισμένο χρόνο στην παράβαση. Αν η Ελλάδα δεν συμμορφωθεί με την γνώμη αυτή, η Επιτροπή θα προσφύγει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο προκειμένου να κριθεί αν η Ελλάδα παρέβη υποχρέωσή της που απορρέει από το Ευρωπαϊκό Δίκαιο.

Δάφνη Γώγου
Δικηγόρος